

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mgr. Ľuboš Drotár

Tajomstvá literárnych postáv

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Ľuboš Drotár

Kontakt na autora UZ: ZŠ Komenského 307/22
Svidník 089 01

Názov: Tajomstvá literárnych postáv

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Richard Jurčišin

ISBN 978-80-565-0529-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1. Pracovní list I.	4
2. Pracovní list II.....	8
3. Pracovní list III.....	11
4. Pracovní list IV.....	14
5. Pracovní list V.....	17
6. Pracovní list VI	20
7. Použité zdroje	23

Pracovní list I.

Grázlik Gabo a tanečná škola

(prečítaj si text)

Dup dup dup dup dup dup.

Grázlik Gabo nacvičoval sloní tanec.

Ťap ťap ťap ťap ťap ťap.

Vzorný Vilko nacvičoval svoje tanečné sólo.

Vilko nacvičoval úlohu dažďovej kvapky na vystúpenie tanečnej školy. Aj Gabo by si mal nacvičovať tanec dažďovej kvapky. Ale on nechcel byť žiadnou dažďovou kvapkou. Nechcel byť rajčinou, fazuľovým strukom ani banánom.

Dup dup dup, búchali Gabove ťažké baganče.

Ťap ťap ťap, ťapkali Vilkove ťapotavé topánočky.

„Robíš to úplne zle, Gabo,“ povedal Vilko.

„Nemyslím,“ odvrkol Gabo. „Ale áno,“ trval na svojom Vilko. „Máme byť predsa dažďové kvapky.“

Dup dup dup, dupotali Gabove podrážky. Práve si totiž ako slon Jumbo razil cestu cez hustú nepriechodnú džungľu. A Jumbo zašliapne každého, kto mu príde do cesty.

„Nemôžem sa sústrediť keď tu dupceš,“ sťažoval sa Vilko. „Musím si predsa nacvičiť svoje sólo.“ „Koho to zaujíma?“ zvriskol Gabo. „Neznášam tanec, neznášam tanečnú školu a zo všetkého najviac neznášam teba!“

Toto však nebola celkom pravda. Grázlik Gabo tanec miloval. Tancoval vo svojej izbe, tancoval hore a dolu po schodoch, tancoval na svojej pohovke, ba dokonca aj na kuchynskom stole. Bytostne však neznášal hodiny tanca s inými deťmi.

„Nemohol by som ísť radšej na karate?“ pýtal sa každú sobotu. „Nie,“ vrela mu mama, „karate je drsný šport.“ „A čo tak džudo?“ nevzdával sa Gabo. „N-I-E ako nie,“ hláskoval otec. A tak každú sobotu ráno o 9.45 vozil otec Gaba a Vilka do tanečného štúdia k slečne Otílii Netrepezlivej.

Úloha 1.

Očísluj vety v poradí podľa deja

_____ Neznášam tanec, neznášam tanečnú školu a zo všetkého najviac neznášam teba!

_____ Ale on nechcel byť žiadnou dažďovou kvapkou.

_____ A čo tak džudo?

_____ Grázlik Gabo nacvičoval sloní tanec.

_____ Máme byť predsa dažďové kvapky.

_____ Ťap ťap ťap, ťapkali Vilkové ťapotavé topánočky.

Úloha 2.

K menám postáv pripoj ich výpovede.

Gabo „Nemôžem sa sústrediť keď tu dupoceš,"

mama „N-I-E ako nie,"

Vilko „Karate je drsný šport."

Otec „A čo tak džudo?"

Úloha 2.

Odpovedz na otázky písomne.

Prečo sa nemohol Vilko sústrediť na tanec?

Kedy chodil Gabo do tanečného štúdia?

Kde najradšej tancoval Gabo?

Akú tanečnú úlohu nacvičoval Vilko?

Prečo nemohol Gabo chodiť na karate?

Úloha 3.

Napiš přídavnými menami pět vlastností každému chlapcovi.

Gabo

Vilko

Úloha 4.

Napiš krátky obsah článku

Pracovný list II.

(prečítaj si text)

Na Trenčiansky hrad, kde v tom čase vládol rod Zápoľských, prišli hostia, ktorí priniesli správu, že hrad chcú napadnúť Turci. Rozpútal sa boj, v ktorom zvíťazili Zápoľského vojaci. Boli veľmi prekvapení, keď zistili, že veliteľom tureckého vojska bola žena. Predviedli ju pred Zápoľského, ale jeho žena sa nad ňou zľutovala a uprosila manžela, aby Turkyňu nestihol trest smrti. Tak sa Turkyňa Fatima dostala do zajatia. Fatima mala milého, ktorý sa volal Omar a tiež padol so svojimi druhmi do zajatia. Omar chcel svoju milú vykúpiť aj za cenu svojho života. Za jej slobodu ponúkol pánovi Trenčianskeho hradu vykopanie studne, ktorá urobí hrad skutočne nedobytným. So svojimi 300 druhmi sa po tri roky snažil z tvrdej skaly vykopať vzácnu vodu. To sa mu za cenu smrti takmer všetkých druhov i podarilo. So slovami „Zápoľský, vodu máš, ale srdce nie!“ si Fatimu odviedol domov. Poveš' hovorí, že sa pri odchode Fatimin závoj zachytil o krovie na zákrute cesty k hradu. Hostinec, ktorý vznikol na tomto mieste asi v 16. storočí, niesol meno Závoj a dnes sa volá Fatima.

Úloha 1.

Odpovedz na nasledujúce otázky.

Kto zvíťazil v bitke o Trenčiansky hrad?

Ako sa volal veliteľ tureckého vojska?

Koľko rokov trvalo Omarovi vykopanie studne?

Aké boli Omarové slová Zápoľskému?

Prečo sa hostinec pod hradom volal Závoj?

Úloha 2.

Vyber správnu odpoveď a zakrúžkuj ju

Ako pokračoval príbeh tureckej ženy?

- A) popravili ju
- B) Zápoľský sa nad ňou zľutoval, lebo bola žena
- C) zápoľského žena sa za ňu prihovarila a namiesto trestu smrti sa dostala do zajatia

Kto bol Omar?

- A) veliteľ tureckého vojska
- B) turecký vojak
- C) syn majiteľa trenčianskeho hradu

Prečo chcel Omar vykopať studňu na Trenčianskom hrade?

- A) chcel vyslobodiť svoju milú zo zajatia
- B) chcel pomôcť Zápoľskému za to, že ho nedal popraviť
- C) chcel pomôcť ľuďom na hrade, ktorí nemali vodu

Úloha 3.

Vyrieš nasledujúce zadania

1. Vyber správne synonymum k slovu *rozpútal sa*.

- A) začal sa
- B) skončil sa
- C) pokračoval

2. Urč gramatické kategórie slovesa *zvíťazili*.

---

3. Vypíš z textu štyri zvrtné slovesá.

Pracovný list III.

(prečítaj si nasledujúci text)

Návšteva

Cíffn, vyrušil ma zo sladkého ničnerobenia zvonec. Zazvonil akosi prudšie a zlostnejšie ako obyčajne. Neochotne som kráčal k dverám. Opatrne som nakukol cez priezor. Za dverami stála teta Helga, suseda z 5. poschodia. Dvere som otváral akosi pomalšie a váhavejšie, ako sa patrilo. Suseda si ma prísne premerala a hneď na úvod zarypla: „Pomalšie by to nešlo, mladý?“ Pozdravil som sa dobrý deň a smerom do kuchyne som zakričal: „Babkááá, je tu teta suseda!“ Z kuchyne svižne pribehla babka. Čím som sa ja tváril namosúrenejšie, tým milšie sa k susede správala babka. Srdečne ju privítala, zásterkou utrela stoličku, na ktorú sa suseda zvalila ochkajúc a stonajúc, čo všetko ju zas dnes bolí. Bfff, najlepšie urobím, keď sa nenápadne vyparím. Nech si hrkútajú, len nech mi ešte ostanú nejaké buchty! To ste však mali vidieť, keď suseda po dvoch hodinách odišla! Do izby vtrhla babka a začala mi dohovárať, či sa neviem k starším ľuďom správať úctivejšie, tváriť sa aspoň trochu milšie a vľúdnejšie... A bolo po buchtách!

Úloha 1.

Označ správnu odpoveď

1. Čo robil chlapec, keď zazvonil zvonec?

a/ písal úlohy,

b/ oddychoval,

c/ pomáhal babke piecť buchty,

d/ pozeral televíziu.

2. K dverám kráčal:

a/ natešene,

b/ nerád,

c/ zvedavo,

d/ ľahostajne.

3. Ktorá možnosť *vyplýva* z textu? Chlapec s babkou bývali:

a/ v bytovke,

b/ na dedine,

c/ v rodinnom dome,

d/ v domove dôchodcov.

4. Keď chlapec otvoril dvere, suseda:

a/ ho pekne pozdravila,

b/ usmiala sa naňho,

c/ upozornila ho na nevhodné správanie,

d/ ani naňho nepozrela.

5. Keď prišla suseda:

a/ bolo ráno,

b/ večer,

c/ deň.

6. Kto rozpráva príbeh?

a/ babka,

b/ chlapec,

c/ suseda,

d/ rozprávač.

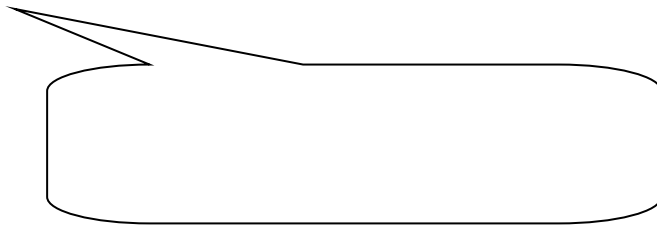
Úloha 2.

Napiš svoju odpoveď

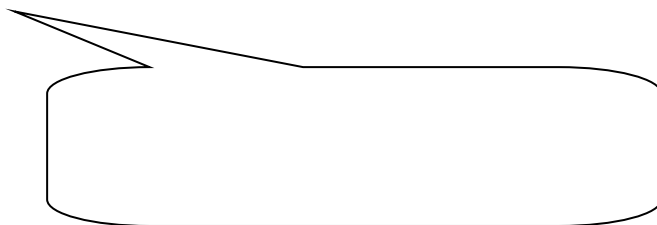
1. V ktorej miestnosti bola babka, keď prišla suseda?

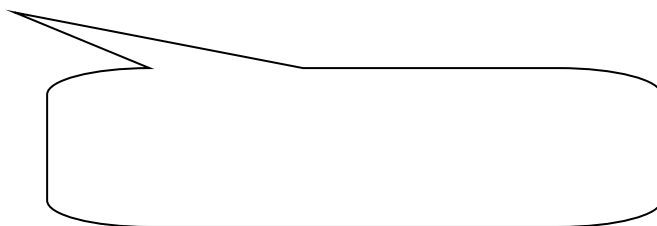
2. Na čo sa babke sťažovala suseda?

3. Ako dlho sa zdržala suseda na návšteve?

4. Čoho sa chlapec obával, keď suseda s babkou zostali sami?

Pracovný list IV.

(prečítaj si text piesne)

Zuzana Smatanová - Svet mi stúpil na nohu

Postávam otočená chrbtom k hodinám
a steny bledšie sú, bledšie, ako bývali,
a malé okno izby stále je bez rolety,
spýtam sa útechy, či vie, že sme ju čakali.

Dnes som iba ja a viem, čo sa mi stalo.
Dnes som iba ja a to je málo, málo ...

Ref: Svet mi týmto stúpil na nohu
a mám liečivé doktorove dlane.

Žijem vo vreckách, držím pevne ruku niekomu
a bránim telom tme, nech už nikdy nenastane.

Postávam otočená tvárou k hodinám
a steny krajšie sú, krajšie, ako bývali.
Tak skúsím prvýkrát spraviť niečo bez útechy,
dokážem svetu, že sme stále milovaní.

Mám tu svoje miesto
a strážim naše istoty.
Mám tu svoje miesto
a pár ľudí, čo nestratím.

Ref: Svet mi týmto ...

Úloha 3.

Označ správnu odpoveď v nasledujúcich úlohách

1. Zarad' ukážku k literárnemu druhu!

- a/ poézia
- b/ próza
- c/ lyrika
- d/ epika

2. Aká je téma básne?

- a/ vzťah dvoch ľudí, ktorí sa chcú rozísť
- b/ samota a beznádej v živote človeka
- c/ smútok a jeho podoby v živote človeka
- d/ prežívanie a riešenie problémových životných situácií

3. Aké sú steny v texte?

- a/ bledšie a krajšie
- b/ bledšie a tmavšie
- c/ krajšie a vyššie
- d/ tmavšie a vyššie

4. Podčiarknuté umelecké jazykové prostriedky sú /dodrž poradie/:

- a/ metafora, personifikácia, personifikácia

b/ personifikácia, prirovnanie, personifikácia

c/ epiteton, metafora, metafora

d/ personifikácia, metafora, metafora

5. Ako postáva lyrický hrdina v básni?

a/ iba chrbtom k hodinám

b/ chrbtom, neskôr tvárou k hodinám

c/ iba tvárou k hodinám

d/ iba za hodinami

6. Svet mi stúpil na nohu – znamená:

a/ bolia ma nohy, ďalej nevládzem

b/ niekto mi ublížil, ja mu však odpustím

c/ zažila som niečo zlé, nepríjemné

d/ musím sa zastaviť a rozmýšľať nad sebou

7. Aký rým je v prvej strofe básne?

a/ striedavý

b/ združený

c/ obkročný

d/ prerývaný

Pracovný list V.

Nosorožec

(prečítaj si text)

Nosorožec je mohutné a silné zviera. Je to samotár, ktorý neobľubuje spoločnosť. Nemá dobrú povahu.

Nosorožec pancierový má obrovskú, ťažkú hlavu s mohutným rohom na nose. Má mohutné telo, stĺpovité

nohy. Aj keď má nosorožec hrubú kožu, je veľmi citlivý na poštípnutie hmyzom. Aby sa hmyzu zbavil, vyvára sa v blate. Keď blato uschne, vytvorí sa z neho kôra, ktorá chráni kožu nosorožca. Je to obávaný ťažký africký a ázijský „rohatý tank“. Váži 3 600 kg. Pri behu vie vyvinúť rýchlosť až 45 km/hod. Hoci je bylinožravec a celkom plachý, povest' zúrivého útočníka si vyslúžil pre svoj slabý zrak. Nedokáže rozoznať priateľa od nepriateľa, napáda všetky bytosti, ba videli ho útočiť aj na strom. Ľudia lovia nosorožce pre rohy, lebo veria v ich liečivú silu, a preto im hrozí vyhynutie.

Úloha 1.

Označ čo vyplýva z textu

1. Označ správne uvedené slovné spojenia z textu.

- A) nosorožec pancierový, ťažká hlava, stĺpcovité nohy
- B) nosorožec pancierový, obrovská hlava, stĺpovité nohy
- C) nosorožec papierový, ťažká hlava, mohutné nohy
- D) nosorožec pancierový, obrovská hlava, stĺpové nohy

2. Nosorožec pancierový žije v:

- A) Afrike a Amerike
- B) Ázii a Austrálii

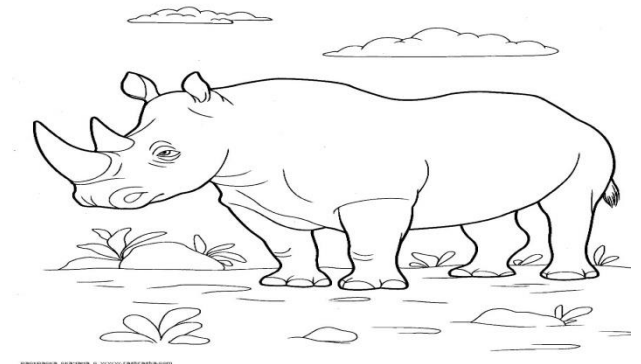
- C) Afrike a Ázii
- D) Ázii a Amerike

3. Ktoré tvrdenie je nesprávne?

- A) Nosorožec je zúrivy útočník.
- B) Nosorožec má dobrý zrak.
- C) Nosorožec napáda všetky bytosti.
- D) Nosorožec má mohutné telo.

4. Čo vyplýva z textu?

- A) Nosorožec nevie behať.
- B) Nosorožec beží veľmi pomaly.
- C) Nosorožec je veľmi dobrý bežec.
- D) Nosorožec pri behu dupoce.

5. Nosorožcom hrozí vyhynutie pre:

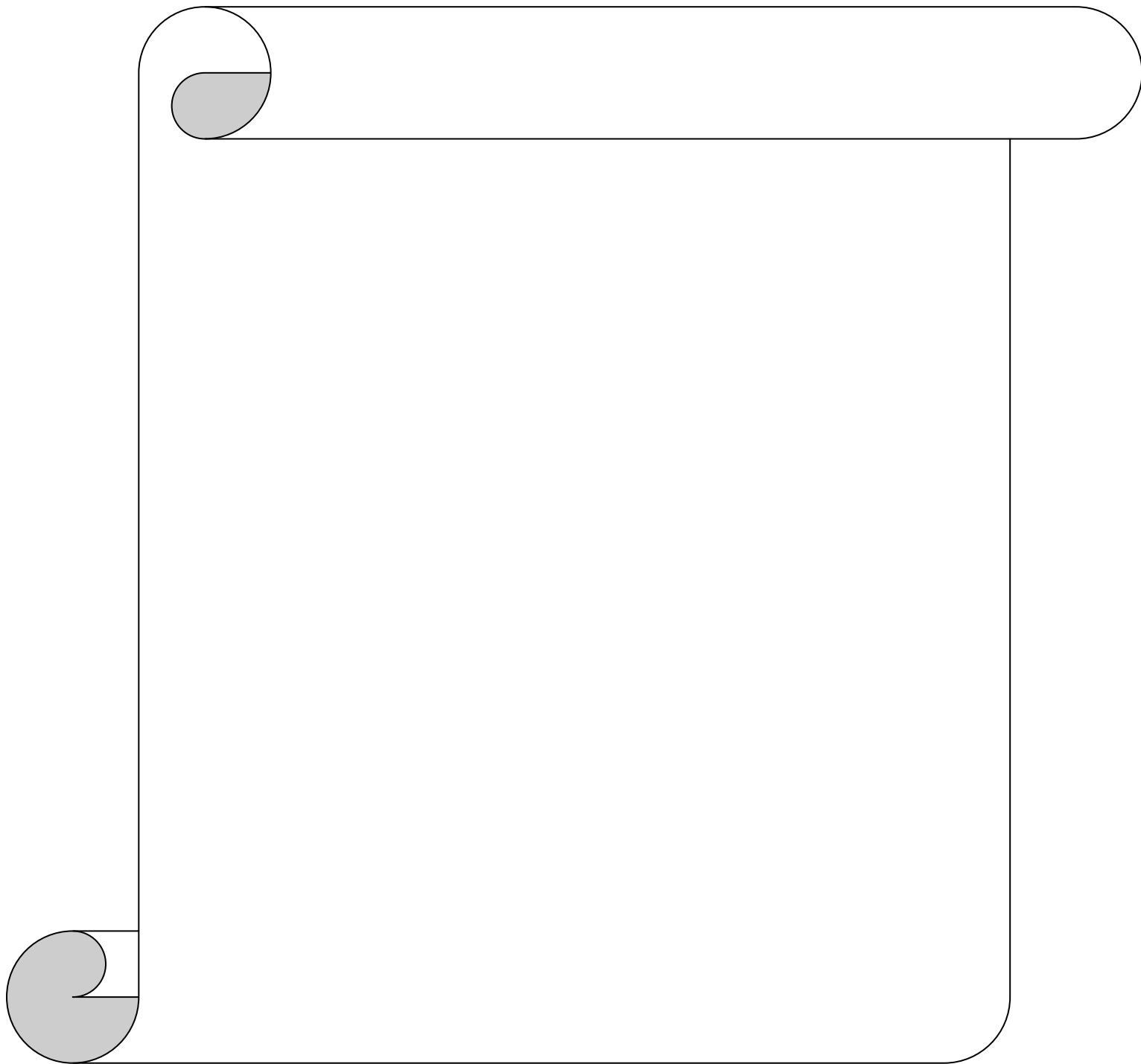
- A) rohy
- B) zrak
- C) uši
- D) kly

6. Na koho nosorožec útočí?

- A) na priateľov
- B) na nepriateľov
- C) na všetkých
- D) na nikoho

Úloha 2.

Nakresli obrázok nosorožca

Pracovný list VI.

Klub putovných džínsov

(prečítaj si text)

My členky klubu sa zaväzujeme dodržiavať tieto pravidlá putovných džínsov:

1. Nikdy nesmieš džínsi prať.
2. Nikdy si nesmieš džínsy vyhrňať. Je to nmoderné. Nikdy to nebude moderné.
3. Nikdy nesmieš povedať slovo “tučná”, kým máš na sebe džínsy. Ani si pomyslieť na slovo “tučná”, kým máš na sebe džínsy.
4. Kým máš na sebe džínsy, nesmieš si šparať v nos. Môžeš sa však nenápadne poškrabať v nosovej dierke.
5. Pri našom stretnutí musíš dodržať správny postup dokumentovania času stráveného v džínsoch: - na ľavú nohu džínsov napíš najvzrušujúcejšie miesto, ktoré si v nich navštívila
- na pravú nohu džínsov napíš najdôležitejšiu vec, ktorá sa ti v nich stala
6. Musíš počas leta písať svojim sestram, nech sa budeš bez nich akokoľvek dobre baviť.
7. Musíš postúpiť džínsy svojim sestram podľa dohodnutých pravidiel klubu. Ak to nedodržiš, čaká ťa po návrate poriadna bitka.
8. Nikdy nesmieš mať v džínsoch zastrčenú košeľu a opasok. Pozri pravidlo č. 2.
9. Pamätaj: džínsy = láska. Miluj svoje džínsy. Miluj seba.

Úloha 1.

Odpovedz na otázky.

Čo je nemoderné?

Aký je správny postup dokumentovania času stráveného v džínsoch?

Vysvetli pravidlo:

Musíš počas leta písať svojim sestram, nech sa budeš bez nich akokoľvek baviť.

Kvôli čomu ťa môže čakať poriadne bitka?

Aký zlozvyk pri nosení džínsov nemáš používať?

Úloha 2.

Vymysli ďalšie tri pravidlá putovných džínsov.

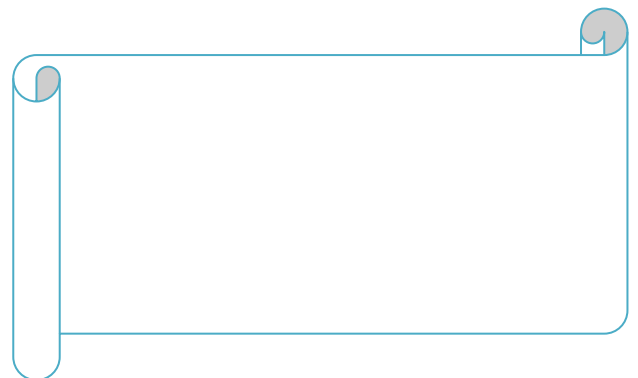
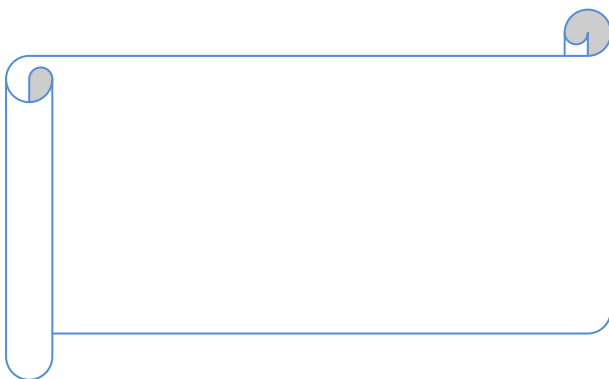

Úloha 3.

Utvor báseň z použitím slov:

láska, džínsy, sestry, móda

Použité zdroje

BRASHARESOVÁ, A. Klub putovných džínsov. Bratislava: Ikar 2006. 246 s.

ISBN 80-551-1246-0

ĎURÍČKOVÁ, M. Bratislavské povesti. Bratislava: SPN Mladé letá 2004. 276s.

ISBN 80-1000-3156

SIMON, F. Grázlik Gabo. Bratislava: Sloart 2006. 96s. ISBN 978-80-556-0844-0

SMATANOVÁ, Z. Svet mi stúpil na nohu 2006, [online]. Dostupné na

<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=89111&sid=>

ZVIERATÁ, Bratislava: Tigr 2000. 124s. ISBN 80-88869-16-1